

Complexnummer: 517561

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Persijn

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

517562, 517563, 517564

Woonplaats

Maartensdijk

Gemeente

De Bilt

Provincie

Utrecht

Locatie van het hoofdobject

Achterweteringseweg 10, 3738 MA te Maartensdijk

Complexomschrijving

Inleiding complex

De historische BUITENPLAATS "Persijn" is aangelegd op een zandrug op de overgang van de Utrechtse Heuvelrug en het Veenweidegebied. De eerste vermelding gaat terug tot 1668, wanneer verkoop van grond aan de weduwe van Adriaan van Persijn wordt geregistreerd. In de achttiende eeuw komt het landgoed via vererving in het bezit van de familie Van Hengst, die er nieuwe gebouwen neerzet. In 1919 gaat de buitenplaats over in handen van houthandelaren, die een groot deel van het bos kapt. In de Tweede Wereldoorlog zijn de stallen, koetsierswoning, orangerie en kassen afgebroken.

De huidige gebouwen stammen alle uit de negentiende eeuw. In 1849 werd de tuinmanswoning gerealiseerd. Het huidige huis in eclectische stijl stamt uit 1878 en is gebouwd op de plaats van een achttiende eeuwse voorganger. De tuin werd rond 1880 door Hendrik Copijn opnieuw aangelegd in landschappelijke stijl. Vanuit het huis werden zichtassen gecreëerd, waarvan één op de domtoren.

Het koetshuis alsmede een modern bruggetje en een schuur van de voormalige moestuin vallen buiten de bescherming.

Omschrijving

Het langwerpige perceel waarop de buitenplaats is uitgelegd wordt aan de oostzijde begrensd door de koningin Wilhelminaweg en door de Achterweteringseweg in het zuiden. Diverse onderdelen omringen het centraal op het perceel gesitueerde landhuis, markant

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gelegen binnen de historische tuinaanleg.

De historische buitenplaats "Persijn" omvat de volgende onderdelen:

1. historische parkaanleg
2. landhuis
3. tuinmanswoning

Waardering complex

Het complex is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een historische buitenplaats met een aanleg in landschappelijke stijl met een hoofdgebouw in eclectische stijl en een tuinmanswoning. Het is van cultuurhistorische waarde vanwege de ontstaansgeschiedenis. Het complex is van landschappelijke waarde vanwege de ligging op een uitloper van de Utrechtse Heuvelrug, in de landelijke omgeving met een zichtas vanuit het huis op de Domtoren.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 517562

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 oktober 2001
Kadaster deel/nr	82822/93

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Maartensdijk	De Bilt	Utrecht

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Maartensdijk	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Maartensdijk	N			295

*Omschrijving***

Omschrijving

De HISTORISCHE PARKAANLEG van de buitenplaats Persijn is omstreeks 1880 door Hendrik Copijn ontworpen in landschappelijke stijl. De aanleg strekt zich uit rond het huis en wordt begrensd door de Achterweteringseweg in het zuiden en de Kon. Wilhelminaweg in het oosten. Het hoofdontwerp gaat uit van een tweetal zichtassen vanuit het huis: één in zuidelijke richting (naar Utrecht) en één in oostelijke richting (naar De Bilt). Voorts zijn er een aantal belangrijke elementen waaruit de aanleg bestaat: 1. een waterpartij in de vorm van een slingervijver, gelegen aan de oostzijde voor het huis en zich uitstrekkend naar het noorden. 2. Een zuid-noord lopende laan aan de west(achter)zijde van het huis, de entree vormend van de buitenplaats en beplant met beuken.

3. Boomgroepen, bestaande uit rode en groene beuken, onder geflankeerd door heesters als rhododendrons, werkend als coulisse aan de zuidoost, zuidwest, en noordzijde van het huis.

4. Een rechte as, noordoostelijk van het huis gelegen, en van zuid naar noord lopend aan de westzijde van de slingervijver. De laan is beplant met eiken.

De aanlegstructuur bestaat uit de samenhang van de verschillende onderdelen, die vanuit het ontwerp met elkaar versmolten zijn. De slingervijver wordt geflankeerd door de boomgroepen, die in het noorden de vijver geheel omgeven, in de as van het huis ontbreken en door een aanleg met gras uitzicht bieden vanuit en op het huis, en een aanleg met boomgroepen rond de kom van de vijver aan de zuidzijde. De openheid aan de zuidzijde van het huis wordt versterkt door een coulissenaanleg van verschillende soorten bomen aan de zuidwestzijde. Hiertussendoor ligt nog een kleine slingervijver. Erachter bevindt zich, aan de Achterweteringseweg de toegangslaan met aan de zuidwestzijde de tuinmanswoning in een kleine boomgaard. De toegangslaan leidt langs het hoofdgebouw naar het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

koetshuis, van het huis gescheiden door een taxushaag, en komt uit op de voormalige moestuin. Deze heeft een vlak karakter en biedt uitzicht op de weilanden rond de buitenplaats.

Waardering

De historische parkaanleg is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde als herkenbaar bewaard voorbeeld van een landschappelijke aanleg, ontworpen door Hendrik Copijn. Tevens van cultuurhistorische waarde in relatie tot de buitenplaats alsmede van ensemblewaarde in relatie tot het omliggende weidelandschap.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 517563

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 oktober 2001
Kadaster deel/nr	82822/76

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Maartensdijk	De Bilt	Utrecht		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Maartensdijk	N			295

Omschrijving**

Omschrijving

Het LANDHUIS Persijn is op een nagenoeg rechthoekige plattegrond opgetrokken en telt twee bouwlagen onder afgeplat, leien gedekt schilddak. De gevels zijn bepleisterd en witgeschilderd en voorzien van pilasters op de hoeken, die begane gronds zijn geblokt en op de verdieping van casementen zijn voorzien. De bouwlagen worden gescheiden door een horizontale dubbele cordonlijst waarop de vensters van de verdieping op rusten. Deze zijn merendeels met een T-schuifraam ingevuld in tegenstelling tot de vensters begane gronds die hoofdzakelijk schuiframen bevatten. Een gecorniste kroonlijst is aangebracht onder de dakgoot.

De getoogde vensteromlijstingen hebben een medaillon waarin (niet altijd meer goed leesbaar) de letters `V' en `H', die staan voor Van Hengst. De in alle gevelzijden voorkomende dakkapellen worden door een segmentboogvormig fronton beëindigd. In de linker en rechter zijgevel worden de met drie vensters gekoppelde dakkapellen door een modern dakraam aan weerszijden geflankeerd.

De voorgevel (oost) heeft in het midden een driezijdige risaliet en telt aan weerszijden twee vensterassen. Tegen de gevel is ter hoogte van de eerste bouwlaag een afdak gezet op gietijzeren consoles met niet oorspronkelijke afdekking. De bovenzijde is afgewerkt met een houten balustrade met ijzeren sierstukken. De gevel bevat dubbele tuindeuren in het midden van de risaliet, vensters in de schuine zijden en twee tuindeuren ter weerszijden van het risaliet. De tweede bouwlaag bevat zeven T-schuifvensters. In het dakvlak zijn drie, deels later aangebrachte dakkapellen aangebracht met getoogde frontons.

De rechterzijgevel (noord) telt drie traveeën met in het midden een lichte voorsprong. In de eerste bouwlaag is in het midden onder smeedijzeren afdak de hoofdentree geplaatst. Ter weerszijden bevindt zich een venster. Boven de entree bevindt zich een groot, samengesteld venster met links en rechts een blindnis.

De linkerzijgevel (zuid) wordt behalve door de hoekpilasters ook nog door een in het midden van de gevel geplaatste pilaster verticaal geleed. Per bouwlaag komen vier vensters voor.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De achtergevel (west) heeft een risaliet in het midden, met op de hoeken een pilaster. Beide bouwlagen bevatten twee vensteropeningen. De gevelgedeelten links en rechts bevatten elk per bouwlaag een tweelichtskozijn. De aanbouw aan de achtergevel is van ondergeschikt belang. De indeling van het interieur is na een renovatie in 1990 nog maar deels oorspronkelijk. Het trappenhuis bevat een houten trap met snijwerk in neo-Lodewijk XIV stijl. De omloop op de verdieping is uitgevoerd met een Toscaanse zuil, pilasters en een kroonlijst. De vensters van de representatieve ruimten en de hoofdentree zijn voorzien van binnenluiken.

Waardering

Het landhuis is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een landhuis in eclectische stijl, alsmede vanwege de cultuurhistorische waarde in relatie tot de ontwikkelingsgeschiedenis van de buitenplaats. Tevens van ensemblewaarde met de overige complexonderdelen en van situationele waarde vanwege de ligging binnen de landschappelijke aanleg van Persijn.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 517564

Status rijksmonument
Inschrijving register* 18 oktober 2001
Kadaster deel/nr 82822/35

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Maartensdijk De Bilt Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Maartensdijk

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Maartensdijk N 295

Omschrijving**

Omschrijving

TUINMANSWONING, gelegen aan de zuidwestzijde op de buitenplaats Persijn, opgetrokken op een T-vormige plattegrond en telt één bouwlaag onder een haaks op elkaar gesteld rietgedekte zadeldaken met rode en gesmoorde nokvorsten. Het decoratief gezaagde patroon aan de windveren zet zich in de dakrand over alle zijden voort. De gevels zijn door bepleisterde spaarvelden ingedeeld en hebben een ruitvormig patroon. De omlijstingen waarin de velden zijn gevat zijn grijsgeschilderd. Per gevelvlak is dikwijls één venster of één deur geplaatst. De vensterindelingen zijn gewijzigd en zijn van ondergeschikt belang. De drie eindgevels met topgevel bevatten bovenin een rond venster. De achtergevel is witbepleisterd en voorzien van een niet oorspronkelijke vensterindeling. Tegen de rechterzijgevel staat een houten aanbouw die van ondergeschikt belang wordt geacht.

Waardering

Het object is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een tuinmanswoning alsmede van situationele waarde vanwege de ligging aan de oprijlaan van de buitenplaats.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Bijgebouwen kastelen enz. Tuinmanswoning(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument